

СИЛАБУС КУРСУ ІЛЮСТРАЦІЯ

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність: **022 «Дизайн»**
Спеціалізація **022.02 «Графічний дизайн»**
Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Графічний дизайн»**

Рік навчання: **III**
семестр: **VI**

Кількість кредитів: **4**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ІПН: **Кулик Ольга Сергіївна**

Контактна інформація: **o.kulyk@wunu.edu.ua**

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Ілюстрація» - є формування у студентів творчого мислення, заснованого на вмінні застосовувати для досягнення результату фантазію, логіку та розрахунки, навчити з використання творчого мислення виконувати графічні завдання по наростаючій ступені складності. Викладення студентам знань про властивості матеріалів та інструментів створення ілюстративного матеріалу; формування у студентів комплексу знань та вмінь, які допоможуть їм у майбутньому самостійно створювати високоякісні ілюстрації. Мета циклу практичних занять полягає в отриманні практичного досвіду виконання ілюстрацій різних жанрів та для використання їх в різних областях друкованих та цифрових медіа. Вивчення та отримання практичних навичок з використання різноманітних технік як традиційними матеріалами, так і цифровими, для створення скетчів, колажів, сюжетних ілюстрацій.

Завдання вивчення дисципліни: Розкриття змісту, науково-теоретичних основ та методики вивчення ілюстрації; формування навичок графічного пошуку, аналізу та розробки системи для створення ілюстрацій; навчання використанню знань і вмінь, здобутих під час вивчення дисципліни та на практиці, у процесі розробки ілюстрацій у графічному дизайні; сприяння розвитку художнього мислення, зорової пам'яті, просторових уявлень та естетичного ставлення до творів мистецтва.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовний модуль № 1 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО МИСТЕЦТВО ІЛЮСТРАЦІЙ. ВИДИ ТА ТЕХНІКИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ			
1/ 2	Загальні відомості про мистецтво ілюстрацій Історія виникнення та розвитку	<p><i>Знати:</i> Загальні відомості про мистецтво ілюстрації, його місце у візуальній культурі та дизайні. Історію виникнення та розвитку ілюстрації. Вплив технологій, друкарства та медіа на еволюцію ілюстративного мистецтва. Видатних представників і ключові етапи розвитку ілюстрації у світі та в Україні.</p> <p><i>Вміти:</i> Розпізнавати основні етапи розвитку ілюстрації та стилістичні напрями. Аналізувати художні особливості ілюстрацій різних історичних періодів. Визначати роль ілюстрації у культурному та комунікаційному контексті. Використовувати знання історії та стилів ілюстрації у власній творчій практиці.</p>	Творче завдання
2/4	Види та жанри ілюстрацій	<p><i>Знати:</i> Загальні відомості про ілюстрування та призначення ілюстрацій; поняття про види ілюстрацій; робоче місце ілюстратора; основні жанри в ілюстрації; області застосування ілюстрації в друкованих та цифрових медіа; напрями живопису та графіки, що вплинули на розвиток ілюстрації; ознаки стилю у роботах відомих ілюстраторів; історичні техніки створення ілюстрацій — гравюра на дереві (політипаж), літографія, хромолітографія, фотомеханічна репродукція, ксилографія.</p> <p><i>Вміти:</i> Розпізнавати види ілюстрацій за технікою виконання та жанровими ознаками; аналізувати стильові особливості робіт відомих ілюстраторів; організовувати робоче місце</p>	Творче завдання

		ілюстратора; визначати сферу застосування ілюстрацій у друкованих і цифрових медіа; застосовувати основи стилізації та художніх прийомів у власних ілюстраціях.	
2/4	Інструменти та матеріали для створення ілюстрацій Техніки створення ілюстрацій за допомогою інструментів та матеріалів	<p><i>Знати:</i> Основні техніки створення ілюстрацій; властивості графітних і кольорових олівців, акварелі, акрилу та гуаші; типи паперу й пензлів для різних матеріалів; допоміжні засоби для покращення властивостей фарб; особливості монохромних і поліхромних графічних технік; змішані та нестандартні способи ілюстрування; принципи створення текстур художніми матеріалами.</p> <p><i>Вміти:</i> Виконувати ілюстрації різними художніми техніками (олівець, акварель, акрил, гуаш, туш, вугілля); добирати відповідні матеріали та інструменти; поєднувати техніки для досягнення художнього ефекту; створювати виразні текстури у власних ілюстраціях.</p>	Творче завдання
1/4	Стилізація в ілюстрації	<p><i>Знати:</i> Методи та види стилізації; принципи спрощення форми, роботи з лінією, плямою та пропорціями; роль образу та графічної мови в процесі стилізації; етапи створення ескізів та критерії їх аналізу й відбору.</p> <p><i>Вміти:</i> Застосовувати різні способи стилізації у власних роботах; виконувати ескізи з варіативним підходом до вирішення образу; аналізувати та відбирати найвдаліші композиційні рішення; розвивати індивідуальний художній стиль через роботу з формою та графічними засобами.</p>	Творче завдання
Змістовний модуль 2. АНАЛІЗ ТА РОЗРОБКА ІЛЮСТРАЦІЙ.			
1/4	Аналіз, пошук і розробка персонажа	<p><i>Знати:</i> Основні графічні форми при створенні персонажа; принципи побудови пропорцій та мови форм тіла; роль персонажа в ілюстрації; особливості дизайну й характерів відомих персонажів.</p>	Творче завдання

		<p><i>Вміти:</i> Аналізувати образи персонажів, визначати їхні виразні риси; розробляти власних персонажів із урахуванням пропорцій, форми та характеру; розвивати відчуття об'єму, спостережливість і візуальне сприйняття.</p>	
1/4	Основи малювання персонажів	<p><i>Знати:</i> Основи малювання персонажів, пропорції та анатомічну будову; принципи виразності й динаміки в зображенні фігури; засоби передачі характеру через зовнішній вигляд, позу та жест.</p> <p><i>Вміти:</i> Створювати начерки та ескізи персонажів; передавати рух, пластику та емоційний стан фігури; розробляти виразний образ через позу, міміку та деталі.</p>	Творче завдання
1/4	Стилізація персонажів	<p><i>Знати:</i> Вплив художніх стилів на відображення характеру персонажа; принципи підбору кольорової палітри для передачі настрою та характеру; етапи розробки концепції персонажа — від ескізування до деталізації.</p> <p><i>Вміти:</i> Створювати концепцію персонажа з урахуванням стилю, кольору та образних особливостей; виконувати ескізи й варіації поз і виразів обличчя; підкреслювати характер через деталі, колір та композиційні рішення.</p>	Творче завдання
2/4	Основи створення ілюстрації	<p><i>Знати:</i> Основи побудови пропорцій, закономірності світлотіньових відносин, принципи роботи з колірним кругом; основні аспекти створення гармонійної колірної гами для ілюстрації; відмінності кольорів світла й тіні; поняття стилю в ілюструванні та особливості стилів відомих ілюстраторів.</p> <p><i>Вміти:</i> Передавати форму та об'єм за допомогою світла й тіні; добирати й поєднувати кольори відповідно до задуму; аналізувати стилі ілюстраторів і застосовувати отримані знання у власній творчості.</p>	Творче завдання

2/4	Композиції в ілюстрації	<p><i>Знати:</i> Основні види композиції — фронтальну, об'ємну, глибинно-просторову; принципи організації відкритих і закритих просторів; правила композиції — рівновагу, пропорційність, єдність і супідрядність; поняття плановості, динаміки та статичності; композиційні прийоми — ритм, метр, симетрію, асиметрію, контраст, нюанс; роль фактури, текстури та формальних образотворчих засобів (точка, лінія, пляма, формат, площина) у створенні виразної композиції.</p> <p><i>Вміти:</i> Будувати збалансовану композицію з урахуванням простору та плановості; застосовувати контраст і ритм для підсилення художнього ефекту; використовувати фактуру й текстуру як засоби виразності в ілюстрації.</p>	Творче завдання
1/4	Сценарій та наратив в ілюстрації	<p><i>Знати:</i> Принципи створення сюжету в ілюстрації; етапи розробки сценарію; роль наративу у візуальному мистецтві; способи відображення наративних елементів у композиції.</p> <p><i>Вміти:</i> Розробляти сюжетні концепції та сценарії для ілюстрацій; передавати наратив через композицію, персонажів та деталі; інтегрувати сюжетні елементи для послідовного та зрозумілого оповідання.</p>	Творче завдання
2/6	Розробка ілюстрації	<p><i>Знати:</i> Принципи розробки ілюстрацій до книжки; методи аналізу аналогів та додаткової інформації щодо теми завдання; роль образу та графічної мови у створенні концепції; етапи ескізування, варіативного підходу та аналізу ескізів; процес затвердження та доопрацювання остаточного варіанту; принципи виконання оригінал-макета ілюстрацій.</p> <p><i>Вміти:</i> Аналізувати приклади та збирати інформацію для формування власної концепції; створювати ескізи та варіанти образів; відбирати найкращі рішення; доопрацьовувати та</p>	Творче завдання

	затверджувати остаточний варіант; виконувати оригінал-макет ілюстрацій відповідно до концепції та вимог.	
--	--	--

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література:

1. Володимир Овчінніков. Історія книги: Еволюція книжкової структури. Львів, Видавництво «Світ», 2005, 420 с.
2. Денис Зільбер. Розмова про ілюстрацію в піжамі та з філіжанкою кави Київ : ArtHuss, 2023. 256 с.
3. Денні Грегори. Малювання на сніданок. Тисяча способів насолодитися життям, навіть якщо часу немає ні на що. Київ : ArtHuss, 2020. 160 с.
4. Дерек Бразелл, Джо Девіс. Як зрозуміти ілюстрацію. Київ : ArtHuss, 2019. 208 с.
5. Дерек Бразелл, Джо Девіс. Як стати успішним ілюстратором. Київ : ArtHuss, 2019. 208 с.
6. Джон берджер. Як ми бачимо. Київ : ist publishing, 2020. 176 с.
7. Дорон Маєр.WORKFLOW: Практичний посібник до творчого процесу. Київ : ArtHuss, 2020. 304 с.
8. Емброуз Г., Оно-Білсон Н. Основи. Графічний дизайн 01. Підхід і мова. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.
9. Ендрю Луміс. Рисуємо голови та руки. Київ : ArtHuss, 2024. 156 с.
10. Йоганнес Іттен. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
11. Іванов С. Основи композиції видання. Львів : Світ, 2013. 232 с.
12. Кеннет Андерсон, Девон Кейді-Лі, Сесіль Карре, Голлі Менгерт . Створення персонажів для індустрії розваг: Дизайн персонажів у анімації, ілюстрації та відеоіграх. Київ : ArtHuss, 2023. 304 с.
13. Мартін Солсбері, Мораг Стайлз. Дитячі книжки-картинки: Мистецтво візуальної оповіді. Київ : ArtHuss, 2024. 208 с.
14. Мішель Пастуро. Книга Кольори наших споминів. Київ: Видавництво Анетти Антоненко. 2020. 232 с.
15. Роберт Шор. Благай, кради і позичай. Митці проти оригінальності. Київ : ArtHuss, 2019. 186 с.
16. Хеллер С., Кваст С. Графічні стилі. Київ : ArtHuss, 2019. 296 с.
17. Композиція і наратив (Від майстрів мистецтва). Київ : ArtHuss, 2025. 288 с.
18. Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни ілюстрація

"Композиція в дитячій ілюстрації». Тернопіль: Західноукраїнський національний університет. 2024. 30 с.

Додаткова література

1. Martha Alderson. *Boundless Creativity: A Spiritual Workbook for Overcoming Self-Doubt, Emotional Traps, and Other Creative Blocks*. Reveal Press. 2020. 242 с.
2. Martin Salisbury. *Drawing for Illustration*. Thames & Hudson. 2022. 224 с.
3. Andrew Selby. *Editorial Illustration: Context, content and creation*. Bloomsbury Visual Arts. 2022. 224 с.
4. *Fundamentals of Character Design How to Create Engaging Characters for Illustration Animation and Visual Development*. 3DTotal Publishing. 2020. 288 с.
5. Stephen Silver. *The Silver Way*. Design Studio Press. 2017. 248 с.

Електронні ресурси

1. Серія безплатних онлайн тренінгів.Лекції, майстер-класи та онлайн консультації. Для графічних дизайнерів та ілюстраторів. *Graphic Design Lab*
URL: <https://www.graphic-design-lab.com/>
2. The education of an illustrator by Heller, Steven; Arisman, Marshall; School of Visual Arts (New York, N.Y.) *Internet Archive*
URL: https://archive.org/details/isbn_9781581150759
3. Creative illustration by Andrew Loomis. *Internet Archive*
URL: <https://archive.org/details/andrewloomiscreative.illustration/Andrew%20Loomis%20-%20Creative.Illustration/page/n1/mode/2up>
4. Сайт з референсами. *Line of action*
URL: <https://line-of-action.com/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття). Пропуски лабораторних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою "0" та враховуються при визначенні середнього арифметичного. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle. Модульний контроль планується на половині проведених занять. Модульний контроль проводиться в системі Moodle в позааудиторний час.

Із урахуванням впливу штучного інтелекту (ШІ) на сферу графічного дизайну/ілюстрації та дизайн-мислення, *політика використання ШІ* в курсі " Дизайн

зін-видання. Сучасні ілюстративні техніки " спрямована на сприяння відповідальному та етичному його застосуванню, заохочуючи студентів експериментувати з інструментами ШІ для розширення творчих можливостей, автоматизації рутинних завдань та генерації ідей, проте з обов'язковим збереженням критичного мислення, оригінальності та людиноцентричного підходу, а також чітким посиленням на використання ШІ та уникненням плагіату чи шахрайства.

ПОЛІТИКА ЩОДО ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання» (https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenya/Polozhennya_ruzult_poper_navch.pdf) здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної / інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі документів, що їх підтверджують (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймає вповноважена Комісія з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Ілюстра» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен

<p>1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять, 1-4 теми, 4 роботи – 4 оцінок).</p> <p>2. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання модульного завдання, оцінюється правильність застосування світотіні, тональних співвідношень та дотримання правил композиції.</p>	<p>1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять, 5-11 тем, 5 робіт – 5 оцінок).</p> <p>2. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання модульного завдання, оцінюється правильність застосування світотіні, тональних співвідношень та дотримання правил композиції.</p>	<p>Оцінювання розроблено і проведеного тренінгу, колаж на тему картини О. Мурашко «Дівчина в червоному капелюсі».</p>	<p>Оцінювання завдання «Підсумкова презентація»</p>	<p>Оцінка виставляється на підставі виконання екзаменаційного завдання</p>
---	--	---	---	--

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання:

- Формальні знання.** Знання формальних характеристик: пропорції, форма, колір, композиція, тональні співвідношення; знання понять композиційна цілісність, кольорово-графічна виразність, узагальнення та умовність в передачі основного задуму; розуміння стилістичних особливостей.
- Технологічні вміння.** Знання ілюстративних технік, знання ілюстративних технік комп'ютерної графічної програми.
- Художня виразність.** Уміння студента передати загальну ідею і настрої ілюстративної роботи.

Характеристика рівнів ілюстраційних робіт до художнього твору

За шкалою ЗУНУ	Характеристика рівнів ілюстраційних робіт
90-100	<ol style="list-style-type: none"> В ілюстраційній роботі максимально розкрито зміст фрагменту художнього/публіцистичного твору. Композиція цілісна, характеризується оптимальною підпорядкованістю складових елементів та гармонійно розміщена на форматі. Персонажі та елементи зображені у відповідності до основних класичних законів візуального мистецтва. Достовірно відтворено особливості матеріальної культури та психологічний настрої твору. Дотримано єдності обраного стилістичного напрямку. Продемонстровано вправне володіння обраною технікою та

	<p>охайність виконання. Створено композиційне рішення кожної ілюстрації як оригінального і неповторного зображення; об'єднано усі ілюстрації до тексту загальним принципом побудови візуальних образів та стильовими ознаками графічної мови.</p>
85-89	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сюжетна композиція ілюстраційної роботи в основному розкриває зміст фрагменту художнього/публістичного твору. 2. Композиція цілісна, складові її елементи взаємопідпорядковано та добре розміщено на форматі. 3. Персонажі та елементи зображені у із незначними порушеннями класичних законів візуального мистецтва. 4. Особливості матеріальної культури або психологічний настрій твору розроблено з невеликими похибками. 5. Окремі елементи зображення не відповідають єдиному обраному стилістичному напрямку. 6. Продемонстровано основи володіння обраною технікою та охайність виконання.
75-84	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сюжет композиції ілюстраційної роботи істотно відходить від змісту чи теми фрагменту художнього/публістичного твору. 2. Композиція відзначається роздробленістю, або невдалою взаємопідпорядкованістю складових її елементів, із недоліками розміщена на форматі. 3. Персонажі чи елементи зображені із виразними порушеннями класичних законів візуального мистецтва. 4. Особливості матеріальної культури відтворюваного сюжету та психологічний настрій твору розроблено з виразними похибками. 5. Окремі елементи зображення еkleктичні та не відповідають єдиному обраному стилістичному напрямку. 6. Спостерігаються недоліки у володінні основами обраної техніки або неохайність у виконанні.

65-74	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сюжет композиції ілюстраційної роботи істотно відходить від змісту чи теми фрагменту художнього/публістичного твору. 2. Композиція відзначається значною роздробленістю, або невдалою взаємо-підпорядкованістю складових її елементів, із недоліками розміщена на форматі. 3. Слабо пропрацьовані персонажі чи елементи зображені із виразними порушеннями класичних законів візуального мистецтва. Не відображають характер і зміст вибраної теми. 4. Особливості матеріальної культури відтвореного сюжету та психологічний настрій твору розроблено зі значними виразними похибками. 5. Помилки в цільному образі ілюстрації. Окремі елементи зображення еkleктичні та не відповідають єдиному обраному стилістичному напрямку. 6. Спостерігаються значні недоліки у володінні основами обраної техніки або неохайність у виконанні.
60-64	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сюжетна композиція ілюстраційної роботи дуже слабо відображає змісту фрагменту художнього/публістичного твору. 2. Композиція сильно невпорядкована і незбалансована, із недоліками розміщена на форматі, порушенні основні композиційні закони 3. Непропрацьовані персонажі та елементи зображені без дотримання класичних законів візуального мистецтва. 4. Слабо відтворено особливості матеріальної культури чи психологічний настрій озвученого твору. 5. Спостерігаються дуже значні недоліки у володінні основами обраної техніки або неохайність у виконанні.

35-59	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сюжетна композиція ілюстраційної роботи дуже слабо відображає змісту фрагменту художнього/публістичного твору. 2. Композиція сильно невпорядкована і не збалансована, із значними недоліками розміщена на форматі, порушенні основні композиційні закони. 3. Непропрацьовані персонажі та елементи зображені без дотримання класичних законів візуального мистецтва. 4. Не відтворено особливості матеріальної культури чи психологічній настрої озвученого твору. 5. Слабке володіння основами обраної техніки або сильна неохайність у виконанні.
1-34	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сюжетна композиція ілюстраційної роботи не відображає змісту фрагменту художнього/публістичного твору. 2. Не дотримання правил композиції, непропрацьовані персонажі та елементи ілюстрації. 3. Не відтворено особливості матеріальної культури чи психологічній настрої озвученого твору. 4. Не продемонстровано основ володіння обраною технікою. Представлено ілюстрації

1. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-11
2	Проекційний екран	1-11
3	Наявність доступу до мережі Інтернет (за необхідності)	1-11
4	Ноутбук	1-11
5	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-11
6	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-11